

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΓΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΛΗΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν 'Αθήναις φρ. 15.—'Εν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 16.—'Εν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 25

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

—ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ΟΔΟΣ ΜΟΥΣΩΝ, 'Αριθ. 178, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν Πλατεῖαν Συντάγματος.—

ΓΑΡΙΒΑΛΔΗΣ

Καὶ ἔτι, ἡ 'Ιταλία ὅταν παραστῇ γονυπετὴς πρὸ τῆς σοροῦ τοῦ καὶ ῥάνη διὰ δακρύων ἐκάστην τοῦ βίου τοῦ σελίδας, καὶ ὅταν παρὰ τὸ φέρετρον τοῦ μεγάλου 'Ιταλοῦ ἑκατομμύρια καρδιῶν ἀναστήσωσι ζωντανὴν ἐξ αἵματος καὶ σαρκὸς τὴν μεγάλην ἐπικὴν τοῦ ἥρωος ὑπαρξίν καὶ παραδώσωσιν ἑαυτὰς εἰς λυγμοὺς διότι αὐτὴ ὑπῆρξε, καὶ αὐτὸς δὲν ὑπάρχει, πάλιν οἱ 'Ιταλοὶ θὰ δυσπιστήσωσιν εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς ὁράσεως, εἰς τὴν ψηλάφησιν τῆς ἀφῆς καὶ τὸ προσκύνημα τῶν χειλέων διὰ νὰ φέρωσιν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀμφιβάλλοντες ἂν αὐτὸ τὸ ἄπειρον τοῦ μύθου, τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τοῦ γίγαντος, τοῦ ἡμιθέου, τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἀπλούστατα ὠνομάζετο **Γαριβάλδης**, ὑπῆρξε πράγματι καὶ ἐγεννήθη πράγματι εἰς γελοέσσαν τῆς Νικαίας ἀκτὴν καὶ ἠλίευσεν ἐκεῖ ὁ μικρὸς ναυτίλος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τῆς θαλάσσης, ἐκ τῶν βουνῶν, ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου τόσῃν δυνάμειν, ὥστε νὰ ἐγκλείσῃ ὁ μάγος ἐν ἑαυτῷ τὴν 'Ιταλίαν ὅλην καὶ ὅταν ἡγειρεν ὁ εἰς τὸν βράχιόνά του, ἡ Αὐστρία νὰ αἰσθάνηται ἐπὶ τῶν πτωχῶν τῆς νώτων ἑκατομμύρια βραχιόνων καὶ ἡ 'Ελευθερία ἑκατομμύρια χειρῶν! Καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν, κατὰ τὴν ἐρωτικὴν περὶ τῆς ἡρωϊκῆς του σαρκὸς μέριμναν τοῦ ἥρωος, παραδοθῶσιν αὐτοὶ οἱ μῦς καὶ αὐταὶ αἱ ἴνες, αἱ ἐγκλείσασαί ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἐνιαυτοὺς ὡς ὄχθαι δύο ἡπείρων, τὸν Ὠκεανὸν τῆς ψυχῆς τοῦ ἥρωος ἔλθωσιν εἰς ἀρραβῶνα μετὰ τῶν παρθένων φλογῶν, καὶ ἀγαπῶμεναι καὶ θωπευόμεναι ὑπ' αὐτῶν, λειποθυμήσωσιν, ἐξαφανισθῶσιν ἐντὸς τοῦ ἐρωτικοῦ πυρός, μία δὲ στήλη καπνοῦ, ὡς ἐκ πυρίτου ἀνδριᾶς λίθου, ὑψωθῇ, ὑψωθῇ, ὑψωθῇ, φιλουμένη ὑπὸ λυσικόμων νυμφῶν-ἀκτίων δύσεως ἰταλικῆς· ἡ 'Ιταλία ἦτις θὰ αἶρη τριάκοντα ἑκατομμύρια χειρῶν ἵνα συγκρατήσῃ τὴν ἐν εἰδεί καπνοῦ φεύγουσαν ψυχὴν τῆς, μιᾷ φωνῇ θ' ἀναβοήσῃ ὅλη : "Ὁχι, δὲν ἦτο ὑπαρξίς ὁ Γαριβάλδης, ἀλλ' ἦτο ὄνειρον, παρατεταμένον, σκηνῶσαν παρ' ἡμῖν καὶ τώρα διαλυόμενον

εἰς νέφος, εἰς καπνὸν, εἰς δόξαν τὸ Μέγα Ὄνειρον τῆς 'Ιταλίας.

* *

'Ἦτο ἡ Μεσημβρία ὁ Γαριβάλδης· ἡ Μεσημβρία, μὲ τὸν καυστικὸν τῆς ἡλίου, τὸν γαλανόν τῆς οὐρανὸν, τὴν δροσεράν τῆς ἀμπελον, τὴν μαγικὴν τῆς θάλασσαν καὶ τοὺς ἐρωτικούς τῆς κόλπους, ἐφ' ὧν λύνονται ἐν ἐκστάσει οἱ ξανθοὶ τῶν δύσεων πλόκαμοι. Ἡ Μεσημβρία εὐρέθη παριστάνουσα, ὅταν ὁ ἥρωος ἐγεννήθη, εἰκόνα Προμηθέως Δεσμώτου καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Γαριβάλδη εἰς ἐν φίλημα αὐτῆς καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου συνέλαβε τὸν Ἡρακλῆ τοῦ Προμηθέως αὐτοῦ. Γαριβάλδης ἔχων ἐντὸς αὐτοῦ Ἡρακλῆ — ὁ μῦθος ἐπαναλαμβάνεται καὶ τὸ στερέωμα τῆς Εὐρώπης ἐκπεπληγμένον ὅρᾳ τὸν νέον ἀστερισμόν, ὅστις θὰ διατρέξῃ παλαιὸν καὶ νέον κόσμον, διὰ νὰ ἔλθῃ μετὰ θριάμβου πορείαν νὰ καρφωθῇ ὁλόχρυσος ἐπὶ τοῦ φανταστικοῦ Ἑρμῆτηρίου τῆς Καπρέρας.

* *

Μεταξὺ τετάρτης καὶ πέμπτης δεκαετηρίδος τοῦ αἰῶνος ἡ πλείστη Εὐρώπη ἦτο δεκαοκταέτις· ἡ δὲ 'Ιταλία μόλις δεκαεξάετις. Δεκαεξέτη ὑπὸ σικελικὸν ἡλίον σχηματίζουσιν ἤδη τὸν τρυφηλότερον παρθένου κόλπον καὶ χύνουσιν ἐπὶ τῶν παρεῖων ῥόδα ἐγκλείοντα πῦρ καὶ εἰς τὸν ὀφθαλμόν πῦρ σκορπίζον ῥόδα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τὸ αἶσθημα, τὸν ἔρωτα, τὴν ζάλην! Τὴν δεκαεξαέτιδα αὐτὴν ἐζήτει νὰ παιδαγωγῇ καὶ νὰ περιορίζῃ, ὡς ὀθωμανίδα ἐντὸς τοῦ χαρμελίου, ὁ αὐστριακὸς εὐνοῦχος. Μίαν ἡμέραν ὁ Γαριβάλδης ἔμαθε παρὰ φίλου τῆς Νέας 'Ιταλίας τὸν πόθον, ὃν εἶχεν ἡ δεκαεξάετις ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν τοῦ εὐνοῦχου, τὴν ἡράσθη ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ καὶ ὠρέσθη νὰ ζήσῃ διὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ. Ὁ ἱππότης ἐφύλαξε τὸν ὄρκον του. Δὲν εἶχον σβύσει ἀκόμη οἱ χρυσοὶ καιροὶ τῶν ὄρκων, τῶν αἰσθημάτων, τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς αὐγῆς διὰ νὰ ἀνατεῖλωσιν ἄλλοι καιροὶ τῆς ἐπιτοκίας, τοῦ χρήματος, τῆς ὕλης καὶ τῆς νυκτός. Ὁ ἱππότης, γαίνει πειρατὴς εἰς Βρασιλίαν, στόλαρχος καὶ ἥρωος εἰς Μοντεβιδεον, διδά-

σκαλος τῶν μαθηματικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐμποροπλοίαρχος ἐν Μασσαλίᾳ, ἐμπορομεσίτης ἀλλαχοῦ, κηροποιὸς ἐν Ἀμερικῇ, προσωπεῖα ἐπανελημμένα, ἅπερ ἐλάμβανεν ἡ ψυχὴ του, ἕως ὅτου ἐξημερώσῃ ἐν Ἰταλίᾳ ἀποκεκαλυμμένος ὡς ἥλιος, καὶ ἀνατύρῃ διὰ δυνάμεως ὅλης τῆς Μεσημβρίας, ἣν ἀντεπροσώπευε τὰ σιδηρὰ δίκτυα τῆς αὐστριακῆς τυραννίας, καὶ εἶπῃ τῷ κόσμῳ: Ὑπὸ τὰ δίκτυα αὐτὰ κρύπτεται τὸ ωραιότερον σῶμα τῆς δεκαεξαετιδός μου! Κάτω ὁ εὐνοῦχος!

Ἡ πλείστη Εὐρώπη ἦτο τότε δεκαοκταέτις· διεπνέετο ὑπὸ τῆς αὔρας τῶν τρυφηλοτέρων ὀνείρων. Ὁ Μπαρπές, ὁ Προυδὼν, ὁ Σαὶν Σιμὼν ὠνειρεύοντο τὴν κοιωνικὴν ἰσότητά· ὁ Βίκτωρ Οὐγὼ ἐψάλλε τὸν ἐργάτην· τὰ γερμανικὰ κράτη ἀπέσπων συντάγματα ἀπὸ τῶν δεσποτικωτέρων θρόνων· καὶ ἡ Ἰταλία ἦτο μόλις δεκαεξαέτις.

* * *

Τὸ καταπλήττον ἐν τῇ καταιγίδι εἶναι ἡ ταχύτης, μεθ' ἧς ἐνεργεῖ τὸ καταχθόνιον καὶ κατουράνιον ἔργον τῆς. Ἀστραπαί, κεραυνοί, ἄνεμοι, χεῖμαρροι βροχῆς, κυματοστρόβιλος, ὀμίχλη, καταπτώσεις οἰκοδομῶν, πύργων, δρυῶν, τὰ κωδωνοστάσια ἠχοῦντα μόνα των, καὶ πάλιν ἄλλος ἄνεμος, ἄλλη βροχὴ, ἄλλα κύματα, ἄλλα ναυάγια, καὶ μετὰ ταῦτα αἰθρία, ἐξημέρωμα, ἥρις, ἀπὸ τῶν θύμων δυνατὰ μῦρα, καὶ ἀπὸ τῶν λειμώνων μεθυστικὰ ἀρώματα, καὶ ἡ καταιγὶς ὡς ὄνειρον καὶ ἡ γαλήνη ὡς αἰωνιότης. Τοιοῦτος ἀνέστη, ἐπολέμησεν, ἐνθουσίασεν, ἐνίκησεν, ἠττήθη, ἐξωρίσθη, πάλιν ἦλθε, πάλιν ἐκτύπησεν, ἐνίκησεν, ἠλευθέρωσεν ὁ Γαριβάλδης. Ἡ ἱστορία δίκην στενογράφου δὲν ἐπρόφθανε ν' ἀντιγράψῃ τὸν ταχὺν ῥήτορα τῶν μαχῶν, τῶν νικῶν, τῶν πολέμων.

Πετᾶ τὸ 1847 ἐπιβαίνων τῆς **Ἑλπίδος** ἀπὸ τὸ Μοντεβιδέον εἰς τὴν Γένουαν καὶ μετ' ὀλίγον ἴσταται ὡς ἀπὸ τάφου δισχιλίων ἐτῶν ἀναστὰς Βροῦτος ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου, κηρύσσει ἐκπτωτον τὸν Πάπαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν ὀρθήν, τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς ἰδίου σώματος, τοῦ σώματος τῶν ἀνεξαρθήτων, ὁρμᾷ κατὰ τῶν Γάλλων, εἶναι πλέον στρατηγός, ὁδηγεῖ τετρακισχιλίους, ἐπιτίθεται κατ' εἰκοσακισχιλίων, ἀναπληροῖ αὐτὸς μόνος τὸ πλεόνασμα τοῦ ἐχθροῦ, μυριοπλασιάζεται, δὲν εἶναι πλέον στρατηγός, εἶναι ἡ δύναμις ἡ συντρίβουσα· εἶναι ἡ σφύρα ἡ λειαινουσα τὸν σίδηρον· εἶναι τὸ ὄνομα τὸ γεννῶν ἀστραπᾶς· εἶναι ἡ δόξα ἡ σφενδονίζουσα κεραυνούς. Τί εἶναι; Εἰς ἐρυθροῦς χιτῶν καὶ ἐν πτερὸν ἐπὶ τοῦ πύλου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄνθρωπος· δὲν εἶναι στρατιώτης· οἱ Νεαπολιτανοὶ τὸν ὀνομάζουν **κόκκινον διάβολον**· οἱ δικοὶ του τὸν θεοποιοῦν· αἱ μητέρες τοῦ δίδουν τὰ τέκνα των νὰ τὰ εὐλογήσῃ· πρὸ τῆς εἰκόνης του καίουν κηρία· αὐτὸς δὲ ἀτάραχος μεταβάλλεται εἰς χιονοστιβάδα ἐπαναστατικὴν, ἣτις ὀγκοῦται ὁλονὲν κατὰ τὴν διόδόν της, προσελκύουσα ὡς μαγνήτης, ἕως ὅτου τὸ πεπρωμένον ἐκδώσῃ διάταγμα ἀδελφοκτονίας διὰ δύο δημοκρατίας ἀδελφάς. Ἡ μία ἡ τῶν Παρισίων ὤφειλε ν' ἀποκτείνῃ τὴν ἄλλην τὴν τοῦ Καπιτωλίου· ἀλλὰ τὸ θαῦμα θ' ἀρχίσῃ μετὰ τὴν ἡτταν. Ὁ Γαριβάλδης μὲ τοὺς τετρακισχιλίους του καὶ μὲ τὴν ωραίαν του Βρασιλιανὴν σύζυγον τὴν ἀμαζόνα Ἀνίταν, ἣτις τὸν παρακολουθεῖ παντοῦ καὶ γεννᾷ μεταξὺ δύο μαχῶν, ὡς ἄλλαι γεννῶσι μεταξὺ δύο προσκεφαλαίων, θ' ἀνοίξῃ δρόμον μεταξὺ Αὐστριακῶν, Γάλλων καὶ Νεαπολιτανῶν, διὰ νὰ διέλθῃ αὐτός, ἡ Ἀνίτα καὶ οἱ τετρακισχιλίοι—οἱ ἡττημένοι—διὰ χειμάρρων, διὰ φαραγγῶν, διὰ

δασῶν, δι' ἀπωτάτων τόπων καὶ φθάσῃ ἀπὸ ποῦ;—ἀπὸ τῶν λόφων τῆς Ρώμης—ποῦ; Εἰς τὴν δημοκρατίαν τοῦ Ἀγίου Μαρίνου! Αὐτός, ἡ Ἀνίτα του, ἣτις ἀπέκαμε, καὶ οἱ τετρακισχιλίοι του. Ἐφθασαν. Ὁ κόσμος σταυροκοπεῖται. Ὁ δὲ Γαριβάλδης ἐρωτεύεται τὴν Βενετίαν. Ρίπτεται μὲ τοὺς συντρόφους του ἐπὶ δεκατριῶν ἀλιευτικῶν πλοιαρίων, φθάνει εἰς τὰς διώρυγας της, ἡ Βενετία ἀγωνισθ, ἀνασύρει τὸν μαῦρον πέπλον της, ἐκτείνει τὰς χεῖρας νὰ παραλάβῃ τὸν πειρατὴν ἐραστήν, ἀλλ' ὁ εὐνοῦχος ἡ Αὐστρία, μεσολαβεῖ ἀγρία, καταλαμβάνει ἐκ τῶν δεκατριῶν τὰ ὀκτώ, ὁ Γαριβάλδης ὠθεῖ ὀπίσω τὸν ἀπλωθέντα βραχίονα τοῦ εὐνοῦχου, ρίπτεται καὶ πάλιν εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς ἀκτὰς καὶ ὁ γίγας ὁδοιπόρος διὰ Ραβέννης, Τοσκάνης, Γενούης εἰς τὸν Νέον Κόσμον. Τί ἐφυγεν; Τὸ ὄνειρον, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἐλπίς. Ἀπὸ τὰ παρθένα δάση τῆς Ἀμερικῆς θὰ ἀναζωογονήσῃ τοὺς πνεύμονάς του καὶ θὰ ἐπανέλθῃ τῷ 1854 πάλιν εἰς Γένουαν. Θὰ προσκυνήσῃ ὁ δημοκράτης τὸν θρόνον τοῦ Πεδεμοντίου καὶ θὰ ἀνακηρύξῃ τὸ Πεδεμόντιον ἐλπίδα τῆς Ἰταλίας. Τί δι' αὐτὸν θρόνοι καὶ σκήπτρα καὶ πολιτεύματα. Ὅλα αὐτὰ εἶναι κοσμήματα καὶ λίθοι πολύτιμοι καὶ κρήδεμνα καὶ ταινίαι τῆς δεκαεξαετιδός του. Ὁ Γαριβάλδης εἶναι ἀνὴρ, δὲν θὰ πειράξῃ τὰς ἀδυναμίας τῆς ἐρωμένης του καὶ δὲν θὰ τῆς εἶπῃ ὡς Χάμλετ ἡ ἀδιάλλακτος Ματσίνης: Εἰς Μοναστήριον! διὰ νὰ τὴν πνίξῃ ἔπειτα εἰς ποταμόν! Τὸ ὄνειρον θέλει σκηνήν· ἡ σκηνὴ ἰδρύεται ἐν Καπρέρα, ὅπου ἀγοράζει ἰδιοκτησίαν ὁ Κιγκιννάτος, κ' ἐκεῖ ἐν μέσῳ μηλεῶν, ἀπιδεῶν, ρυακίων καὶ βράχων καὶ ἐκεῖ «ὡς τῆς Καπρέρας τὴν ὁλόμαυρη ράχη, περπατῶντας ἡ δόξα μονάχη μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια, καὶ στεφάνι 'ς τὴν κόμη φορεῖ». Τὸ 1859 ὁ Γαριβάλδης ἐπισκιάζει ὅλην τὴν Γαλλίαν· ἐπὶ κεφαλῆς 3700 ἀνδρῶν προηγείται τῆς Γαλλίας εἰς Λομβαρδίαν. Ποίας δὲ κατάγει νίκας; Ποῖον δὲ γεννᾷ ἐνθουσιασμόν; Πίπτουσιν ἐνώπιόν του ἡ Πέργαμος, τὸ Λενάτο, ἡ Μπρέτσια καὶ ἤδη τὸν λικνίζουν αἱ λαρυγγίζουσαι ἀηδόνες τοῦ Τυρόλου. Εὐρίσκεται εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅποταν τὸν σταματᾷ ἡ εἰρήνη τῆς Βιλλαφράγκας, διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς νέον ἀγῶνα, ὅστις θὰ ᾔῃ καὶ τὸ μεσουράνημα τῆς δόξης του. Ἀνοίγει τὴν Καλαβρίαν, περνᾷ, περνᾷ, περνᾷ. Οἱ χωρικοὶ τὸν προσκυνοῦν. Ἀποβαίνει πλέον πρόσωπον μυθικόν καὶ ὅλη ἡ διὰ Καλαβρίας πορεία του φανταστικὴ. Καὶ τὸ ποίημα τῆς φαντασίας αὐτῆς; Ἐν βασίλειον! Εἰς διάστημα πέντε μόλις μηνῶν. Ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Τί ἀνοίξῃ καὶ τί φθινόπωρον! Οἱ **χέλιοι τῆς Μαρσάλας** κατακτῶσι τὸ Βασίλειον τῆς Νεαπόλεως. Τῇ 7ῃ Σεπτεμβρίου εἰσέρχεται ὁ Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ ἐφ' ἀμάξης ἔχων πλησίον του τὸν Γαριβάλδην! Καὶ τὴν ἐπαύριον ὁ Γαριβάλδης εἶναι εἰς τὴν Καπρέραν. Διὰ νὰ ἀναφανῇ πάλιν εἰς τὸ Τυρόλον τὸ 1866, εἰς τὴν Μεντάναν ἔπειτα καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀκουσθῇ ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἡ μεγάλη φωνή: «ἡ Γαλλία ἡττήθη, ἀλλ' ὄχι ὁ Γαριβάλδης!»

* * *

Ὁ Γαριβάλδης, ὅπως ὁ Λούθηρος, ὅπως ὁ Χριστὸς, ὅπως ὁ Βάκων, ὅπως ὁ Ραφαήλ, δὲν ὑπῆρξαν ἄτομα, ἀλλὰ δυνάμεις, ὡς ὁ τυφὼν, ὡς ὁ σεισμός, ὡς τὸ ἡφαίστιον, ἣτις ἐκλόνισεν ὅλην τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ μία εἰκοσαετίαν, ἀποτινάξασα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τὴν παράσιτον, ἀλλὰ γιγαν-

τώδη τῶν ξένων βλάβησιν καὶ ἀποδοῦσα αὐτὴν εἰς τὰς ὠλένας τῆς, τὴν νύμφην τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ τῆς Μεσογείου. Ἡ Ἰταλία εἶχεν ἀνάγκην ἐνθουσιασμοῦ, μεγάλης δυνάμεως, ἥτις ἐγέννησε τὰς Σταυροφορίας, ἐκυρίευσεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀνετίναξε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς δουλείας καὶ ἤνωσε τὰ ἐγκατεσπαρμένα μέλη τῆς Ἰταλίας. Χωρὶς τοῦ Γαριβάλδου ἡδύνατο νὰ ἐνωθῇ ἡ Ἰταλία· ἀλλ' ὅχι καὶ χωρὶς ἐνθουσιασμοῦ. Καὶ ἐνθουσιασμός ἦτο ὁ Γαριβάλδης. Ἄν ἦναι ἀληθὲς ὅ,τι εἶπεν ὁ Καρλὺλ ὅτι «ἡ ἱστορία εἶναι ἱστορία τῆς καρδίας», ὁ Γαριβάλδης ἐδημιούργησε τὴν Ἰταλίαν μετὰ τὴν καρδίαν του. Ἐπλήρωσε τὴν ἀτμοσφαῖράν της ἐκατομμύρια ὄνειρων ἐλευθερίας, καὶ αὐτὰ ἦσαν αἱ ἀληθεῖς στρατιαί του, ὅχι οἱ χίλιοι τῆς Μαρσάλας, ἢ οἱ τρισχίλιοι τῆς Ρώμης. Ἐπολέμησε μετ' ὄνειρα, ἵνα κατακτήσῃ ἐν ὄνειρον — τὴν Ἰταλίαν του μίαν.

* * *

Εἶχε δίκαιον ἐν τῇ διαθήκῃ του νὰ παραγγεῖλῃ, ὅπως τὸ σῶμά του κατῇ. "Ὅ,τι ἐλέχθη ὑπὸ Ἀγγλοῦ δραματοῦργοῦ διὰ τὸν Πομπήϊον, «ὅτι αἱ πυραμίδες δὲν ἀρκοῦσιν, ἵνα περιλάβωσι τὸ ἐνδοξὸν σῶμά του καὶ ὅτι μόνον ὁ θόλος τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἀντάξιον αὐτοῦ μνημεῖον», εἶναι ἀληθὲς μόνον διὰ τὸν Γαριβάλδην. Εἶχε δίκαιον ἐν τῇ διαθήκῃ του νὰ παραγγεῖλῃ, ὅπως τὸ σῶμά του κατῇ.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ καρδία του, ἀλλὰ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν οὐρανόν!

Καλιβάν.

ΦΡΟΥ—ΦΡΟΥ

Εἴχατε ἰδῆ τῆς προάλλαις μίαν φάλαγγα ἐφίππων ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ, διατρέχουσιν μεθ' ὁρμῆς τοὺς δρόμους ἠνωμένην ὡς μακεδονικὴν φάλαγγα; Ἐκαμνε γυμνάσια ἐφόδου ἐναντίον τοῦ Ζυθοπωλείου Φίσερ, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους ἐκυρίευσεν, σύσσωμος ἀναρριχηθεῖσα... τὸν κήπὸν του, καὶ ἀνατρέψασα τραπέζας, προχώματα, δένδρα, κλίμακας, παιδιὰ, ἐμποιήσασα δὲ τρόμον εἰς ὅλον ἐκεῖ τὸν ἡσυχάζοντα κόσμον καὶ πληρώσαντα τὸ ποτήριόν του διὰ νὰ τὸ πῖνῃ μακρὰν τῶν πετάλων καὶ τῶν λακτισμάτων τῶν ἵππων τῶν νεαρῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ.

Παρεφρόνησαν, κατὰ τὰς θετικὰς εἰδήσεις, ὅς ἔχει ἡ γειτόνισα «Νέα Ἐφημερίς», παρεφρόνησαν ἀπὸ μεγάλου φιλοβασιλικὸν ἐνθουσιασμόν οἱ οἱκοὶ τῶν κ.κ. Μ. Νεγρεπόντη, Ι. Βούρου καὶ Β. Μελά. Οἱ δυστυχεῖς, καθ' ἃ γράφει ἡ συνάδελφος «ὠνειρεύοντο ἐν τῇ ἀκινήσει των» (ὁ κ. Καμπούρογλου φαίνεται ὠνειρεύεται ἐν τῇ κινήσει του) «καὶ ἐταξιδεύον εἰς πέλαγος φιλοπατρίας» — οἱ οἱκοὶ — «καὶ συνήντων ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐημερίας» — οἱ οἱκοὶ — «καὶ ἔχαιρον» — οἱ οἱκοὶ.

Διετάχθησαν δὲ, ὡς ἐμάθομεν, δύο ἱλαὶ ἐφίππου χωροφυλακῆς πρὸς σύλληψιν τῶν ταξιδευόντων οἰκῶν, διότι

οἱ καυμένοι Νεγρεπόντης καὶ Μελάς ἂν μείνουν χωρὶς μέγαλα, εἶναι βουρδούσηδες χωρὶς βρακί.

Τώρα κατήντησαν τὸ «Ἐθνικὸν Πνεῦμα» καὶ ἡ «Νέα Ἐφημερίς» χάριν τοῦ κόμματος νὰ παρακολουθῶσι μετ' ἐνδιαφέροντος τοὺς ἐν τῇ Πλατεῖᾳ Συντάγματος τιτρώσκοντας διὰ τῶν πυρίνων των ὀφθαλμῶν νέους τὰς καρδίας νεανίδων, καὶ εἶτα ἀνερχομένους μετ' αὐτῶν εἰς τὰς σεμνὰς, ὡς ὁ «Τηλέγραφος», ἡ «Κλειὼ» καὶ ὁ Σιβιτανίδης, οἰκίας των, ἐνθα κατακλίνονται τὰ παλληκάρια ἀδελφεῖς, ἀλλ' αἱ νέαι ἐνθα εἶναι κατακεκλιμέναι δὲν ἐνδίδουν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀδελῶν νέων, κτλ. κτλ. δι' ὅλα δὲ αὐτὰ ἐρωτᾷ ἀφοῦ τὰ δανεῖζεται ἐκ τοῦ «Ἐθνικοῦ Πνεύματος» ἡ «Νέα Ἐφημερίς»: «Εἶναι δυνατόν; Ὁφείλει ἀμέσως ἐξηγήσεις ἡ Ἀστυνομία.» Ἐνθα οἱ οἱκοὶ τῶν κ.κ. Νεγρεπόντη καὶ Βούρου ὠνειρεύονται ἐν ἀκινήσει, ταξιδεύουν εἰς τὰ πελάγη καὶ χαίρουν χαρὰν νηπίου καὶ Καμπούρογλου!

Ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι ἓνας μανάδης εἶναι ἀνώτερος τοῦ νόμου καὶ τοῦ Βασιλέως. — Ἐνθυμεῖσθε τὸ παράνομον κλείσιμον ἐνὸς λαχανοπωλείου, πρῶην παντοπωλείου, πρῶην ὀπωροπωλείου, παρὰ τὴν πύλιν τῆς ἀγορᾶς. Ἐπὶ τέλους ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ τὸ ἀνοίξουν· ἀλλ' ἐλογάζετο χωρὶς τὸν παντοδύναμον μανάδην καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας διέταξεν ὁ αὐτὸς Διευθυντὴς νὰ τὸ κλείσουν. Ἐγένετο δὲ τὸ κλείσιμον καθ' ὅλους τοὺς τύπους τῆς κλητηρικῆς βαναυσότητος. Ἐως ὅτου ὁ πτωχὸς ἐνοικιαστὴς ἠναγκάσθη νὰ τὸ κάμῃ ὀπωροπωλεῖον. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἱεραρχία ἐν τῷ κράτει μας· εἰς τὴν κατωτέραν βαθμίδα εὐρίσκεται ὁ νόμος· ἀνωθεν τοῦ νόμου ὁ βασιλεὺς· ἀνωθεν τοῦ βασιλέως ὁ δήμαρχος· ἀνωθεν τοῦ δημάρχου ὁ κύρ ἀστυνόμος καὶ ἀνωθεν τοῦ κύρ ἀστυνόμου ὁ μανάδης, τοῦ ὁποῖου λησμονοῦμεν τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα.

Γοῦστο Πειραιωτίσης:

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσει ὁ ἐπὶ βραχὺς περίπατος!

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΚΡΙΑΚΑ

Θ'.

Μίαν ἀνάμνησιν ἱστορικὴν μάς φέρει εἰς τὴν φαντασίαν ἡ Ἑλληνὶς Ἐπαναστάτις μάς ὑπενθυμίζει τὴν Περθεύον τῆς Αὐρηλίας. Ὅταν ἐπολέμει καὶ ἡ Περιστέρα, εἶχε πλήρη τὰ δικαιώματα, ὅπως ὀνομάζεται Παρθένος τῆς Μικεδονίας. Ἐκ τῶν δύο Παρθένων, ἡ μία, ἡ Λωρεννίς, εἶναι ὅλη φῶς, ἱστορία, δόξα· ἡ ἄλλη, ἔαν μὴ ὁ κ. Γρίβας συνελάβανε μετὰ τὸν τόσων ληστῶν καὶ τὸν σύζυγον τῆς Περιστέρας, τὸ ὄνομά της ὡς πολέμιστοῦ θὰ ἐπέτα ἀπὸ τῆς μνήμης καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ στενοῦ